

BÉTSI MAGYAR KURIR.

É S

SOKFÉLE, TOLDALÉKŰL.

Nr. Indult: Pénteken, December' 20-dikán, 1855.

50.

N A G Y B R I T A N N I A.

London Dec. 3 kán. Már régen rebesgetik, hogy Gróf Grey, és néhány társai a' Miniszteriumot oda hagyják, 's az első Miniszter helyét vagy Lord Brougham, vagy Stanley Ur tölti bé. Lord Brougham mindég kapott volna ezen a' méltóságon, 's azért is javallotta, hogy a' Bírói hivatal választassék el a' Fő Cantzellarus hivatalától: azomban, kik a' Cabinet titkaiba inkább bé vagynak avatva, a' fellyebbi híreknek nem adnak hitelt, noha könnyen megeshetőnek tartják, hogy Gróf Grey, nyugodalom, — Lord Althorp pedig kevésbé terhes hivatal után vágyakodnak, — de azért Lord Brougham, vagy akarmelleyik társa, nem tarthat számot az első Miniszterségre, mert nem bír az ahoz megkívántató tulajdonokkal. Egyébberránt, akár ki lépend a' Miniszteriumba, — a' mennyiben egy idő óta Reactio mutatkozik, kötelessége leszsz, inkább az Aristocratiai, mint a' demagogi részre hajolni. Más oldalról azt is állítják, hogy a' Miniszterek elhatározták legyen az egyenes adókat megtartani, és még a' leg liberalisabbak is ezen a' vélemnyen vagynak. De ez éppen olly kevésbé hihető, mi után tudják a' Miniszterek, hogy noha Londonnak nem nagy része pártolta a' törvénytelen egyesületeket, azért még is mindnyájan ellene vagynak az ablak, és ajtó adózásoknak, és semmi sem erősítené meg annyira a'

Demagogusokat, mint a' Kormánynak szerény viselete, melly alaptörvényül vétetvén, minden reménységet el fogna enyészteni. A' Kormánynak álhatalos bánás módja az adó beszédésére nézve záloga annak, hogy a' törvény méltósága fenn fog tartatni, 's idővel a' lakosok megszab dúnak a' kedvetlen adótól. Egyébberránt az egész Országban tsendesség van, kivévén, hogy a' munkások közt majd itt, majd amott háborúskodás üt ki, melly azomban tsak hamar elmúlik, noha a' munkásoknak nevedő hatalmuktól jövendőre nézve tartani lehet. A' Fábrikák majd mindenütt dolgoznak, 's mivel az idő lágy, az eleség pedig óltsó, tehát a' népnek annyival kevesebb ingere van nyughatatlanságot kezdeni. Ez a' környülállás azomban a' rend ellenségeit meg nem gátolja, mérges kinézetjeiket elterjeszteni: nem felvilágosítás az, a' min főv az eszek, hanem a' szíveket keserűséggel, és gyűlölséggel igyekeznek bétölteni, — nem javítani akarnak, hanem a' Státusban, és egyházi dolgokban minden állandót felforgatni. Azért is jobbnyira úgy találják, hogy a' havi és repkény írásoknak ki és eladói, egyszersmind a' vallástalan, és minden más erkölts rontó íroványoknak ki és eladói is; a' milyen munkákkal az Ország mind inkább elborittatik, a' nélkül, hogy a' Kormány valamelly hathatós rendszabáshoz nyúlna. Innen van, hogy az Istentelen Taylor Robert nevű minden vasárnap

Isteni szolgálat izim alatt 2 gyűlest tart, a' midőn a' Keresztyén Valásból tsúfot üz, és sátorát a' dolgozó rend politikai Egyesületében üti fel, — így történt, hogy az elhíresedett Berrhold, egy német születésű; a' ki itt egy darab időtől fogva terjesztgeti demagogicai írásait, védelmezésére két tanút állított, kik vakmerően kimondták, hogy ők Istentagadók légyenek, 's a' Bibliára nem akartak esküdni. Ez szomorú kilátás jövődöre nézve, és a' veszedelmet egyedül egy jobb népneveléssel lehet megelőzni, de úgy, hogy physikai állapotja is javíttassék meg. Sem kényszerítő bill, sem tömlötz, sőt még az akasztófa sem lesz képes véghez vinni, a' mit egy Vallásos nevelés véghez vihet. Irlandban O'Connell ismét fel akarja lázasztani a' népet, meg pedig már most nem tsak az Unió felfüggesztése ideájával, hanem a' tized eltörlésevel is; a' tavaj keresztül ment kényszerítő bill, az igaz, sok kitsapongásoknak gátot vét, de még is a' háborgásra elég mód, és alkalom van. — O'Connell még a' múlt nyáron tartott lázasztó predikációkat az Irlandi néphez, mellyek először egy ide való haviírásban botsáttattak közre, később pedig a' Dublini Ujságban is megjelentek. A' Kormány sem a' szerzőt, sem ennek Londoni Orgánját nem vádolta, hanem az Irlandi szerkesztőt: a' Per ugyan elkezdődött, de még is hiános forma miatt felfüggesztett, es ha O'Connell nem feszködött volna, vegképpen el fogott volna enyészni. Ez (O'Connell) azomban magára vállalta a' számadás alá vont férjfiúnak óltalmazását, melly alkalommal mindent előhozott, a' mi tsak az indulatokat fellázíthatta. Az ő szava után, a' jelen Miniszteriumtól, és Parlamenttől, sem Protestansok, sem Catholicusok nem várhatnak semmit is, 's Irland

szabadulását, tsak egy Irlandi Parlamenttől lehetne reményleni, még azt is hibául tulajdonította a' Kormánynak, a' mi a' Catholicusok javokra tétetett, mivel úgymond akkor a' Protestansok szenvedtek tsorbúlást. Még is az Esküdtek Törvényszéke (Jury) melly tsak Protestansokból áll, Cliensét vétkesnek találta, 's most a' Kormányt vádolja, hogy a' Juryból szántsándékkal minden Catholicust kizárt, és ezt úgy hozza elő, mint új okot az Unio felfüggesztésére. Azomban úgy látszik, a' Protestansok okosabbak, 's ügyöket az övétől (O'Connellétől) el fogják választani, és nem sokára áltlátják, hogy ha bódogúlni kívánnak; szükséges, hogy a' Kormányhoz minél szorosabban ragaszkodjanak.

Gróf Grey Dec. 3-kán estve, az Orosz Követet Hertzeg Lievent újlag meglátogatta. 4-kén Graham látogatta meg Viscount Palmerstont, a' ki ugyan akkor nap az Admirálsi épületben, nagy vendégséget adott az egyben gyült Cabineti Minisztereknek.

Azt mondják, Sir. Pulteney Malcolm a' közép tengerről, hová mindig több több hajók küldetnek, induló felben van haza felé, 's az ottani Brittus flotta felett Sir Josias Rowley veendi által a' fő parantsolatot.

P O R T U G A L L I A.

Nov. 25 től fogva hadi tekintetben nem történt semmi sem Lisbonában, sem Oportóban, de politikaiban fájdalom! igen kedvetlenek a' hírek, a' mit egyedül a' pártoskodásnak lehet tulajdonítani, gyalázatjokra azoknak, kik annak befolyást engednek véleményeikre. Egy oldalról a' Palmellai párt, úgy látszik semmit sem gondol, akármi történik, ha tsak Urát a' Kormányra teheti. Más oldalról a' Braganzai Hertzeg elhatározta Minisztereit mind addig megtartani, míg a' Corteseket öszve nem hívandja. Sajnálya ta-

pasztaljuk, hogy ez a' pártoskodás, nem csak az Ország lakosain evődik, hanem még a' Tajón fekvő Angoly flotta tisztjeire is elragadt, a' hol pedig legkevésbé lehetett volna várni! Ezeknél, nem a' körül forog a' kérdés, valljon Silva Carvalho igazgatásának el kell e' távoznia a' Palmellaétól, hanem valljon Donna Mária uralkodjék e', vagy Dom Miguel? Mi ezen részben igen sokat hallottunk, de mivel hamis hírnek tartottuk, nem botsátottuk közre: így a' többek közt hallottuk, hogy ha valamelyik Angoly tiszt Dom Miguelhez, és így a' Despotikai principiumhoz, 's bitangolt hatalomhoz nem ragaszkodik, társaitól elhagyattatik, 's veszedelemben forog, hogy Coventry-be küldtetik: ez a' meghasonlás azonban meg nem történt volna, ha Parker Admiral nyilvános jelét adta volna Dom Miguel eránti ragaszkodásának: de ő (Parker) midőn rebesgettek, hogy Palmella a' Kormányhoz jön, már szinte bizonyosnak tartotta Dom Miguel győzedelmét: így az angoly tengeri erőnek erköltsi befolyása, neveli tekintetét és hatalmát a' bitangolónak, a' ki az Angoly Kormánytól soha sem esmértetett el, sőt ellenkezőleg, — mivel a' törvényes Királynénak meghitelt Követje vagy az Angoly Udvarnál. Minthogy tehát ezen következtetésre tsalhatatlan bizonyság által vezettetünk, meg nem foghatjuk, miként történhetik meg, hogy Kormányunk ezen dolgok felől nints értesítve, vagy ha van, miképpen szenvedheti meg Parker Admirált az ottani Flotánál? De hihetően eme környülállásokat nem tudják Minisztereink, de akkor nem halgatjuk el azt az észrevételt, hogy ha nem tudják, mi történik Lisbonában, akkor itt ügyetlen Agenseket tartanak: mi elebb jól kinyomoztuk a' dolgot, 's azután botsátánk

közre, azért ha talán a' Kormány nem hiszen szavainknak, tetessen vizsgálatot, 's mind azt, a' mit mondánk, igaznak fogja találni. Noha Dom Pedrónak ereje, a' pártoskodás lelketől nagyon megtsökkent, még is, kik a' környülállásokat közelebbről esmérk, Donna Mária ügyenek jó kimenetele felől nem kételkednek. Egy Nov. 28 ról költ levélben ezt olvashatni: „Dom Pedro még sem jött vissza, 's a' 23-kán Dom Miguelhez küldött Kurir sem hozott feleletet, és így nem tudhatjuk, miképpen fogadtatott az egyezést tzelzó javallat? A' Braganzai Hertzegné nevü fregattormán a' napokban veszekedés támadt, de hihetően, csak a' hajós legények közt, kik egymásnak szemére hányták, hogy Miguelisták légyenek. A' tiszteknek nagyobb része Portugallusokból áll, kik Dom Miguel alatt szolgáltak, 's a' Sz. Vintze foknál véghez ment tengeri ütközet alkalmával elfogattattak: Donna Mária Katonaságot küldvén a' hajó ormára, minden perlekedésnek végét szakasztott. A' lakosok egy idő óta nagyobb tüzzel pártolják Dom Pedró ügyét. A' seregből sok beteg küldődött Lisbonába. Attól lehet tartani, hogy a' rossz idő miatt sokan elvesznek a' táborban. Terceira Hertzeg nem ment el Dom Pedróval a' sereghez: ez utóbbi, elindulása előtt, amazt, a' torony eskard rendjével ajándékozta meg.

(Times.) Lisbonából Nov. 26-kán költ levelek szerént, Dom Miguel főszállására egy Spanyol Oberster érkezett, 's 3 napot szabott ki Dom Miguelnek, melly alatt az elibe tett javallatra feleljen. Ugyan ezen tzelből Angoly Ország részéről 23-kán Sare Oberster is Santaremba ment. Dom Pedro, a' ki mint mondják, Spanyol, és Angoly Ország határozatjával nints megelegedve, Napier Admiráltól ki-

sértelve, a' sereghez ment, 's közön-
ségesen azt hiszik, hogy a' Miguelistá-
kat meg akarja támadni, mi előtt az
alkudozások tovább mennének. Azom-
ban a' Santarem isántzok felette erős-
sek. Dom Pedró jelen Miniszterei
éppen olly rosszak, mint Dom Mi-
guel é, — 's Isten tudja, mi lesz a'
dologból, ha nekik az útát minél előbb
ki nem adják.

SPANYOL ORSZÁG.

Sarsfield Generális a' Hadi Mi-
niszternek következő tudósítást kül-
dött munkálatjairól: „Excellentziád! A'
parantsolatom alatt lévő sereg, úgy a'
mint Nov. 19-kén Logranból volt
szerentsém jelenteni, ezen város felé
mozdult. Pennacerrada hegysortö-
vénél, az ellenséges elötsapatra bök-
kent, innen tovább haladván, az ellen-
séggel öszvetsapott, azt helyéből el-
mozdította, és szélyelverte, sok fegy-
ver, és egyéb hadiszer lévén vitézsé-
gének jutalma. 250 közlegényt elfoga-
tott, a' tisztek pedig érezték a' tsataté-
ren a' törvények keménységét. Ezen
tsapat szélyelverése után Vittoriá-
nak tartott seregünk, a' hol szinte egy
más tsapattal jött öszve: de a' vitéz Lo-
renzo ezt is hatalma alá hódította, a'
nélkül, hogy 2 hóltnál, és 6 megse-
besültnél többet vesztett volna. Az e'
szerént minden akadályokon keresztül
ment győzedelmes sereg, Vittoriát
megszállotta, a' honnan egy kiküldöt-
tség jött eleibe azon öröm kijelentése
végett, mellyet a' lakosok éreznek, a'
Felséges Királyné seregének közelíté-
sére. Ezt később magok a' lakosok is
nyilvánosíták, mert midőn a' sereg bé-
menetelét tartotta a' városba, minden
rendüektől öröm kiáltás által fogadta-
tott. E' szerént Ő Felségének parantso-
latja telyesítve van, mert Vittoria
hatalmunkba szállott, 's Bilbaot is

kétség kívül nem sokára elfoglaljuk. (Ut
következnek azoknak neveik, kik ma-
gokat a' Vittoriai tsatában leginkább
kitüntették, — úgymint: Lorenzo
Generális, Don Gaspar Firnal Bri-
gadéros, és a' Generál Stabnak Feje.)
Költ a' Vittoriai Főszálláson Nov. 22-
kén 1835, Sarsfield Generalis. Ezen
tudósítás következésében a' Királyné,
egy Decretumában, Sarsfield Gene-
rálist Castiliai titulussal ajándékoz-
zá meg, egyszersmind pedig Navar-
rai Vice Királynak nevezi ki, helyébe
pedig Valdes Geronimot a' fő sereg
Commendánsává. Egy másik Decretumá-
ban, a' Királyné Ő Felsége, a' Vitto-
riai hőst Don Gaspar Firnelt, Tábor-
noki Marsallá nevezi, 's a' fő Generál-
nak meghagyja, hogy a' vitézül küzdött
tisztek számokra, jutalmakat javalljon.
Végtére a' Sergentekeket, káplárokat, és
közlegényeket, kik az említett Gene-
ráltól ajánltattak, II dik Isabella Ke-
resztjével jutalmazta meg.

(National.) Lorenzo General, és
tisztjei, — Pennacerradai győze-
delmekért, rendekkel, és előmozdítá-
sokkal ajándékoztattak meg. Sarsfield
Generális mind a' mellett, hogy Cas-
tiliai titulust nyert, melly felett csak
a' Spanyol Grand méltóság vagyon,
még sints kegyelemben, és Madrid-
ba idéztetett, hogy ott viselete felől szá-
mot adjon. Az Insurgensek Navarrá-
ban, és Valenciában sereglenek ösz-
ve: az elsőkel Valdes nem sokára
megmérkőzik, az utóbbiakat Marti-
nez de San Martin Generál, ki
Valencia VGenerál Kapitányává ne-
veztetett, meg fogja tudni zabolázni.
Már bizonyos, hogy Zea Miniszter hí-
vatalából letézetett, és első Miniszter-
ségre San Fernando emeltetett lé-
gyen. Ugyan ezen forrásból tudjuk azt
is, hogy Cruz Miniszter elbotsátta-
tott. — A' Puerta del Soli jelenés-

kor, midőn egy valaki így kiáltott: Eljen Don Carlos! a' sokaságtól azonnal felkontzoltatott.

T Ö R Ö K O R S Z Á G.

A' mi ezen Birodalomban a' közfigyelmet magára vonja, abban áll, hogy Edhem Efeendi, Alexandriából, hová fontos meghagyással küldetett volt, a' napokban visszatért légyen. Magával hozott 5 milliom török piasztart ajándékul, és Egyesség szerint, az Egyiptomi Vice-Királytól esztendőnként fizetni szokott adót, — melly környülállás, idejárulván még az is, hogy a' Török Flotta az Arsenálba visszatért, tartós békességet ígér, és a' Fő Város lakosaira, kiváltképpen a' kereskedőkre, kedvező befolyással vagyon.

Nov. 24-kén a' bútsújárók Sure Emini vezérlése alatt elindultak Kis Azsiába, a' honnan December elején fogják útjokat Mekka felé folytatni. Ugyan akkor nap a' Barutchane Nasiri, vagy a' Fegyvertár Felügyelője, a' Sultánnak, és Miniszteriumnak fényes vendégséget adott.

FRANTZIA O R S Z Á G.

(National.) A' legelső törvényjavallat, melly a' Kamara elibe fog legközelebb terjesztetni, Páris meg erősítését illeti. Az ahoz megkívántató planum a' Hadi Ministeriumban dolgoztatik ki, a' munkához szükséges, és már készen lévő szerek pedig helyből ki nem mozdittatnak.

A' Tribune nem régiben a' munkások számára bizonyos tikkelyeket bocsátott közre Ujsága mellett tóldalékul, melly zár alá tétetett, szerkezetője pedig törvénybe idéztetett, mivel munkáját a' nélkül hirdette, hogy elébb kezességül letette volna a' megkívántató summát. A' Fenyítő törvényszék azonban azt határozta, hogy mivel az emlí-

tett Toldalék nem külön Ujság, tehát Cautionnak sints alá vetve.

(Coursaire d' Afrique.) Az Afrikai vizsgálat biztosság tagjai meg vagynak a' felől győződve, hogy a' Regenségből valaha szép frantzia birtok válik. Sok földet öszvevettek, tsak hogy meg mutassák, hogy állítások valósága felől nem kételkednek.

Marsall Clauzel még meg nem érkezett Párisba, hanem Toulonból a' Felső Garonnai kerületbe utazott, 's tsak az ülések elein fog Párisba visszatérni.

1809 ben Napoleon Jó'sef, mint Spanyol Király, testörző seregéből némelly tiszteknek kész pénz helyett, nyugtávanyt adott jutalomul. Ezek most a' Hadi Miniszteriumnál kereskedtek, de kéreéstől elmozdittattak. A' Status Tanács Dec. 8-kán ezen határozat következtében tzelba vett fellyebb vitelt visszaútasította.

SVÉTZIA, ÉS NORVÉGIA.

A' Stockholmi Ujság Ő Felségének egy rendelését közli, mellynek erejénél fogva a' Karok és Rendek, Stockholmba, jövő esztendő Jan. 15-re rendkívül tartandó Országgyűlésre hívattnak meg: „Mi Károly János, Isten kegyelméből Svétziának, Norvégiának, a' Gothusoknak, és Vandalusoknak Királya, jelentjük szeretett, és hív alatt valóinknak, a' Svétziai Karoknak, és Rendeknek, Grófoknak, Báróknak, Érsekeknek, Püspököknek, Nemességnek, Papságnak, Polgárságnak, és parasztságunk köszöntésünket, és jó akaratunkat! Mivel szükségesnek találtuk, hogy az 1830-ban Mártz. 1-jén az ezüst pénzről hozott törvény végre hajtassék, 's ezen tekintetben az Ország Rendeivel tanácskozni kívánunk, tehát kérünk, és parantsoljuk néktek, Svétzia Rendei, jöjjetek öszve jövő esztendő Jan. 15-re fő

városunkba egy rendkívül való Ország Gyűlésére, arra intvén benneteket egy-szersmind, hogy szemetek előtt tartásatok, a' mit az Ország gyűlés több tizikelyekben foglalt rendszabása a' választásokra, a' meghatalmazottak tulajdonságaira, és más oda tartozó Formalitásokra nézve parantsok, — továbbá azon rendszabáshoz is tartásatok magatokat, melly azt határozza, hogy ha valamelyik Országos Követ akár Ország Gyűlés ideje alatt, akár előtt, vagy után, szóval, vagy tettel a' köztsendet megzavarja, vagy Országgyűlése után, a' határozatokat felforgatni igyekeznek, az olyan, úgy tekintessék, és büntettesék meg, mint a' közbátorságnak ellensége. A' mit mindeneknek, kiket e' dolog illet, tudtokra adni parantsolván, midőn benneteket a' mindenható Isten óltalmába ajánlanánk, Királyi kegyelemmel, és jóakarattal maradunk. — (Aláírás.) Károly János.

B E L G I U M.

A' Képviselők Kamarája Dec. 6 án tartatott Ülésében, a' Hadi Miniszter, egy törvényjavallatot terjesztett elő, melly az 1854 dik esztendőre, a' katonaság számát, kivévén a' 12,000 polgár-ört, 110,000 főre határozza: egyúttal azt is jelenté, hogy most egy tartalék sereg képezésének javallatjával foglalkozkodik, hogy mihelyt a' békeség végképpen elhatároztatik, a' sereget békelábra lehessen állítani. Ezután Dumortier Urnak javallatjára, egy 12 tagból álló Biztosság neveztetett, melly azt vizsgálandja meg, minő viszonyban áll a' Bank, a' köz kintstárhoz, — 's úgy folytatták tovább a' Budgetről való tanácskozásokat.

Gentben 7 előkelő Fabrikáns, munkásaiknak kijelenték, hogy nekik csak egy—egy fél napra adhatnak dolgot: most már attól tartanak, hogy

ezeknek példájokat, más Fabrikánsok is követni fogják.

A' Képviselők Kamarája Dec. 5-ki Ülésében kérdezte Dumortier Ur, valljon a' Hadi Miniszter, a' tegnap kivánt Zonhoveni Egyességet, és az ezt illető iroványokat előterjesztette e'? — Az Elölülőnek abbeli nyilatkozatására, hogy ez még meg nem történt légyen, Dumortier Ur újonnán szorgalmaztatta azoknak előterjesztését. A' Hadi Miniszter, ki éppen akkor lépett bé, mentette magát, hogy a' le másolatni kellett számos iroványok miatt, csak most közölheti az éppen említett Zonhoveni Egyességet, melly egyébb-eránt csak 2 Generális közt véghez ment Egyesség, és így a' Kamarát nem érdekelheti, — örömmel jelenti mind a' mellett, hogy azon Egyesség által, a' békeség, a' végképpeni Tractatusig bátorságosítva vagyon. Azután Robaulx Ur az Egyességnek minden hozzá tartozandó iroványokkal együtt sajtó alá bocsátatását kívánta, a' miben mindnyájan megegyeztek.

B R A Z I L I A.

Rio de Janeiroból Oct. 20 ról érkezett tudósítások szerint II dik Dom Pedro Tsászár Oct. 4 kén megbetegedett: a' közelébbi posta elindulásakor már jobban vólt, de a' hideglelés el nem hagyta.

Ú J A B B T U D Ó S Í T Á S O K.

(Portugallia.) Anglia és Spanyol ország megtették a' közbenjáró lépést, hogy Portugalliában a' polgári háborúnak végett vessenek. — E' szerént, Dom Miguel, mint Portugalliai Infant, holtig huzhatja jövedelmét, ha ezen országot oda hagyja. — Más részről azt kívánják a' közbenjáró hatalmaságok, hogy Portugallia Dom Pedrótól megszabaduljon, a' ki tetteivel és

ministereinek bánások módjával szerentsétlenséget árasztott el. Lisbónai tudósítás szerint Dom Pedrónak éppen nints kedve ilyen feltételeket elfogadni, a' honnan ha Dom Miguel reá állana is a' javallott békére, nints mit reményleni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

P o ' s o n y Dec. 17-kén. A' Városi Törvényhatóságról folytattak a' tanácskozások. A' városban lakó Nemesekre nézve, a' Vármegye, és Város Törvényhatóságának összeütközéséből több kérdések támadtak, és a' mennyiben ezek a' Systematicum Operatumban nem fejtettek meg kielégítőleg, világosabb meghatározást kívántak. Megegyezvén a' Városi házakra, és fundusokra nézve, a' Városi Törvényszéknek hatóságában, azután arról volt szó: ki legyen bíró a' Városban lakó nemesek ingóbingó jószágaira nézve? hát ha ugyan azon egy birtokos, nemesi, és Városi jószágot is bír, — ki ítéli el a' hatalmaskodási tetteket, (Actus potentiarii) ki szab birsági büntetést, ha a' nemes ember, városi funduson tett kárt, vagy valamit erőszakosan elfoglalt? hát az örökösödést, osztályt illető vagyonban, — vagy mikor városi fundus, nemesi fundussal, vagy ingó bingó jószággal együtt van, ki a' bíró? Valljon a' Városi Törvényszék reponálhat e'? valljon ennek alá vetheti e' magát a' Nemes ember Contractus szerint, 's valljon ezt köteles e' a' maradék is megtartani? hát személyét illető dolgokban lekötelezheti e' magát Nemes ember a' Városi Törvényhatóságnak? Ezen, 's több ezekből származott kérdések hosszabb vitatásokra szolgáltatott alkalmatosságot.

Tek. S á r o s R R e i Nov. 21-kén tartott közgyűlések alkalmakor változó egészsége miatt haza jött országos Követjek Szinyei M e r z s e László Ur helyé-

be orsz. Követül szótöbbséggel R o s k o v á n y i Gábor Urat az Eperjesi Ker. Tábla számfeletti közbíráját választák el.

R Ö Z L É S E K.

a' Magyar Tudós Társaság IV-ik nagy Gyűléséből

Folyt e' a' nagy Gyűlés November 2—15-dikéig 1833.

I.

1). Ajánlotta a' nagy Gyűlés az Igazgatóságnak kinyomtatásra e' 3 elfogadott játékszíni munkát, melly a' fordításra kijelöltek közül érkezett bé: a). A' Játékos, Ifflandtól. Fordította prózában Thaller István. — b). Alzir, Voltairéből. Fordította ötös jambusokban Jakab István. — c). Tancred, Voltairéből. Fordította ötös jambusokban Arvay Gergely. — Meg fognak ezek jeleni a' Társaság által megindított „Külföldi játékszín“ című gyűjteményben. — Igy ajánltattak kinyomtatásra Babbage logaritmiai táblái magyar bevezetéssel Nagy Károly levelező tag által.

2). A' 100 darab arany jutalomra beérkezett szomorú játékok közül ketővel, a' Társaság illy című új gyűjteményt kezd: „Eredeti játékszín, kiadja a' magyar tudós Társaság. Első kötetében ennek állani fog: Várnász. Irta Vörösmarty Mihály. A' magyar tudós Társaságtól 100 darab arany pályadíjt nyert szomorújáték. A' második kötetben Tyrus, mint nyomtatásra érdemesnek talált munka, ívenként nyomtatásban 5 darab arany jutalommal. Irta, a' szerzőnek Nov. 18-kán költ önyilatkozása szerint Horváth Czirill, a' kegyes Szerzet' tagja, böltselkedés Doctora, és ugyan ennek a' Szegedi Lyceumban tanítója. — Jelentelik itten, hogy a' többi 7 szomorú játéknak jelmondatos levelkei a' nagy gyűlés 6-dik ülésében elégettettek, a' kéziratok pedig a' levéltárban vagynak, 's mindenik

Szerző ne sajnálja onnan kivetetni munkáját.

3). Sajtó alá fogja adni a' Társaság a' nyelvtudományi osztály kérdésére beküldött feleletek közül: a). Csató Pál levelező tag feleletét, melly 100 darab arany jutalomra érdemesített. b). Nagy János Rába Sz. Mihályi Káplán feleletét, minden nyomtatott ívért járandó 3 darab arany mellett. — A' többi felelettel bájott jelmondatos levelkék is töretlenül égettettek el; kéziratját pedig mindenik szerző a' Társaság levéltárából vitetheti el. — Közhírré tétetik e' pontnál, hogy a' Társaság ezután is illy nemű tekintetbe fogja venni azon másod, sőt harmad rendbeli betesebb feleleteket is, mellyek a' kérdést legjobban megfejtő és így a' kitett jutalmat elnyerő felelet betéséhez legközelebb fognak állani, 's ez az 1833-ra már kihirdetett törvény és természet tudomány osztálya kérdésére beérkezendő feleletekre nézve is értetik.

4). A' hajdani magyar nyelvemlékek kiadását a' Társaság „Régi magyar kéziratok gyűjteménye“ czíme alatt indítja meg, mellyek közül 5 lemásoltatása most foly; a' Halabori Pap Bertalan bibliai fordításának híven leírt mása pedig most adatott bé. Ujabban 4 jegyeztetett ki ismét leíratásra. Felvétetnek ezen gyűjteménybe olly kéziratok, mellyek kora elébb való a' XVI-dik század közepénél.

5). A' mathesisi és philosophiai műszótárak egybe lévén szerkeztetve, nyomtatás végett által adattak.

A' mai postával küldjük B é k é s V á r m e g y e M a p p á j á t a' G a l g ó c z i, G y ö r i, K o m á r o m i, L é v a i, N y i t r a i, P e s t i, N. V á r a d i, és V e r e b é l y i T s o m ó k b a n, p o s t a p e t s é t a l a t t.

6). A' zsebszótár német — magyar része sajtó alatt van.

7). Megjegyeztetik, hogy a' Társaságnak ezen kérdésére: miképen lehetne a' magyar játékszint Buda-Pesten állandóan megalapítani, mellyre a' feleletek 1834-ben Junius 8. káig a' Titoknokhoz váratnak bé, rendes tagok is felelhetnek.

8). A' magyar helyesírás és szöregasztás főbb szabályainak új általnézése, 's a' tagoktól beérkezett észrevételekkel özszevetése a' heti ülésekre bízott, 's mihelyt azt ezek elvégzik, sajtó alá másod ízben megyen, minthogy az első kiadás már egészen elfogyott.

9). A' Társaság, Tudománytár tzmű encyclopaediai folyóiratát 1834-ben fogja megindítani.

10). Kazinczy Ferentz és Kisfaludy Károly mellképeinek a' nagy gyűlés, szavazat többségével, az ülés teremében felfüggesztését rendelte.

11). A' most választott tagokról később leszen tudósítás.

D ö b r e n t e i G á b o r m. k.
titoknok.

A' P é n z f o l y a m a t D e c e m b e r ' 1 9 - d i k é n ;
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 94 2/3
Az 1820-béli sorsosok: — —
Az 1821-béli hasonlók: 133 3/4
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 54 7/8 for. keltek, mind Conv.
Bank - Aktziák keltek — — for. ton
Conv. Pénzben.